

Bruxelles, 26.1.2022
COM(2022) 28 final

Declarația europeană
privind drepturile și principiile digitale pentru deceniul digital

Declarația europeană privind drepturile și principiile digitale pentru deceniul digital

Parlamentul European, Consiliul și Comisia proclamă solemn următoarea declarație comună privind drepturile și principiile digitale pentru deceniul digital

Preambul

întrucât:

- (1) Transformarea digitală afectează fiecare aspect al vieții oamenilor și oferă oportunități semnificative pentru o mai bună calitate a vieții, inovare, creștere economică și durabilitate, dar prezintă și noi provocări pentru structura, securitatea și stabilitatea societăților și a economiilor noastre. Odată cu accelerarea transformării digitale, a venit momentul ca Uniunea Europeană (UE) să se pronunțe cu privire la modul în care valorile și drepturile sale fundamentale ar trebui aplicate în mediul online.
- (2) Parlamentul a făcut mai multe apeluri ca abordarea Uniunii cu privire la transformarea digitală să respecte pe deplin atât drepturile fundamentale, precum protecția datelor sau nediscriminarea, cât și principii precum neutralitatea tehnologică și a rețelei și incluziunea¹. De asemenea, Parlamentul a pledat în favoarea unei protecții consolidate a drepturilor utilizatorilor în mediul digital².
- (3) Pe baza unor inițiative anterioare precum „Declarația de la Tallinn privind guvernarea electronică” și „Declarația de la Berlin privind societatea digitală și guvernarea digitală bazată pe valori”, Consiliul a pledat, prin „Declarația de la Lisabona – Democrația digitală cu scop”, în favoarea elaborării unui model de transformare digitală care să consolideze dimensiunea umană a ecosistemului digital și al cărui element central să fie piața unică digitală. Consiliul a susținut, totodată, elaborarea unui model de tranziție digitală care să asigure faptul că tehnologia contribuie la acțiunea climatică și la protecția mediului.
- (4) Viziunea UE privind transformarea digitală pune accentul pe oameni, le oferă acestora mijloacele de acțiune de care au nevoie și promovează întreprinderile inovatoare. Comisia a prezentat recent o propunere de decizie de instituire a programului de politică pentru 2030 „Calea către deceniul digital”, care stabilește obiectivele digitale concrete urmărite, articulate în jurul a patru axe cardinale (competențele digitale, infrastructurile digitale, digitalizarea întreprinderilor și a serviciilor publice), ce ne vor ajuta să construim această viziune. Modelul Uniunii pentru transformarea digitală a societăților și a economiei noastre ar trebui să cuprindă suveranitatea digitală, incluziunea, egalitatea, durabilitatea, reziliența, securitatea, încrederea, îmbunătățirea calității vieții, respectarea drepturilor și a aspirațiilor oamenilor și ar trebui să contribuie la crearea unei economii și a unei societăți dinamice, eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și echitabile în Uniune.
- (5) Declarația își propune să explice intențiile politice comune. Pe lângă faptul că reamintește care sunt cele mai relevante drepturi în contextul transformării digitale, declarația ar trebui să constituie și o referință pentru întreprinderi și alți actori relevanți atunci când dezvoltă și utilizează noi tehnologii. Declarația ar trebui să fie și un ghid pe care să îl aibă în vedere factorii de decizie atunci când reflectează asupra viziunii lor privind transformarea digitală: o transformare digitală centrată pe oameni, bazată

¹ 2020/2216(INI)

² 2020/2018(INL); 2020/2019(INL); 2020/2022(INI); 2020/2012(INL); 2020/2014(INL); 2020/2015(INI); 2020/2017(INI)

pe solidaritate și incluziune, care reafirmă importanța libertății de alegere, a participării la spațiul public digital, a siguranței, a securității și a capacității de acțiune, precum și a durabilității.

- (6) Este necesară consolidarea în continuare a controlului democratic asupra societății și a economiei digitale, cu respectarea deplină a principiilor statului de drept și cu asigurarea eficacității justiției și a măsurilor de asigurare a respectării legii. Prezenta declarație nu aduce atingere limitelor legitime asupra exercitării drepturilor legale stabilite în scopul concilierii acestora cu exercitarea altor drepturi și nici restricțiilor necesare și proporționale instituite în interes public. Uniunea ar trebui să promoveze declarația în relațiile sale cu alte organizații internaționale și țări terțe, cu obiectivul ca principiile consacrate în aceasta să servească drept sursă de inspirație pentru partenerii internaționali pentru a ghida realizarea unei transformări digitale centrate pe oameni și pe drepturile omului în întreaga lume.
- (7) Prezenta declarație se bazează în special pe dreptul primar al UE, în special pe Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), pe Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), pe Carta drepturilor fundamentale și pe jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și pe legislația secundară. Declarația se sprijină și pe Pilonul european al drepturilor sociale și vine în completarea acestuia. Documentul are un caracter declarativ și nu afectează conținutul normelor juridice sau aplicarea acestora.
- (8) Promovarea și punerea în aplicare a principiilor digitale reprezintă un angajament și o responsabilitate politică comună a Uniunii și a statelor sale membre, în limitele competențelor lor respective și cu respectarea deplină a dreptului Uniunii. Comisia a propus ca raportul anual privind „Stadiul îndeplinirii obiectivelor deceniului digital”, care urmează să fie prezentat Parlamentului și Consiliului, să includă și monitorizarea principiilor digitale.

Declarația privind drepturile și principiile digitale pentru deceniul digital

Obiectivul nostru este de a promova un model european de tranziție digitală, centrat pe oameni, care să se bazeze pe valorile europene și să aducă beneficii tuturor persoanelor și întreprinderilor.

Declarăm, prin urmare:

Capitolul I: O transformare digitală centrată pe oameni

Oamenii se află în centrul transformării digitale din Uniunea Europeană. Rolul tehnologiei ar trebui să fie acela de a servi și de a aduce beneficii tuturor europenilor și de a le permite acestora să își urmeze aspirațiile cu respectarea deplină a securității și a drepturilor lor fundamentale.

Ne angajăm:

- să consolidăm cadrul democratic pentru o transformare digitală care să aducă beneficii tuturor și să îmbunătățească viața tuturor europenilor;
- să luăm măsurile necesare pentru a ne asigura că atât valorile Uniunii, cât și drepturile persoanelor, astfel cum sunt recunoscute de dreptul Uniunii, sunt respectate atât în mediul online, cât și offline;
- să îi încurajăm pe toți actorii digitali, atât publici, cât și privați, să acționeze în mod responsabil și diligent pentru un mediu digital sigur și securizat;

- să promovăm activ această viziune a transformării digitale, inclusiv în relațiile noastre internaționale.

Capitolul II: Solidaritate și incluziune

Fiecare persoană ar trebui să aibă acces la tehnologii care urmăresc să unească oamenii, nu să îi dezbină. Transformarea digitală ar trebui să contribuie la o societate și o economie echitabile în Uniune.

Ne angajăm:

- să ne asigurăm că soluțiile tehnologice respectă drepturile cetățenilor, permit exercitarea acestora și promovează incluziunea;
- să facem tot posibilul pentru ca transformarea digitală să nu lase pe nimeni în urmă, în special persoanele în vârstă, persoanele cu handicap sau persoanele marginalizate, vulnerabile ori private de drepturi și pe aceia care acționează în numele acestora;
- să elaborăm cadre adecvate astfel încât toți actorii de pe piață care beneficiază de transformarea digitală să își asume responsabilitățile sociale care le revin și să contribuie în mod echitabil și proporțional la costurile bunurilor, serviciilor și infrastructurilor publice, în beneficiul tuturor europenilor.

Conectivitate

Fiecare persoană, oriunde în UE, ar trebui să aibă acces la conectivitate digitală de mare viteză și la prețuri accesibile.

Ne angajăm:

- să asigurăm accesul la o conectivitate excelentă pentru toți cetățenii, indiferent de locul în care locuiesc și de venitul lor;
- să protejăm un internet neutru și deschis, în care conținutul, serviciile și aplicațiile nu sunt blocate sau degradate în mod nejustificat.

Educația și competențele digitale

Fiecare persoană are dreptul la educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții și ar trebui să fie în măsură să dobândească toate competențele digitale de bază și avansate.

Ne angajăm:

- să promovăm și să susținem eforturile de dotare a tuturor instituțiilor de educație și formare cu conectivitate, infrastructură și instrumente digitale;
- să sprijinim eforturile care le permit cursanților și profesorilor să dobândească și să își pună la dispoziție toate abilitățile și competențele digitale necesare pentru a participa activ la economie, în societate și la procesele democratice;
- să oferim fiecărei persoane posibilitatea de a se adapta la schimbările aduse de digitalizarea muncii prin perfecționare și recalificare.

Condiții de muncă

Fiecare persoană are dreptul la condiții de muncă echitabile, juste, sănătoase și sigure și la o protecție adecvată atât în mediul digital, cât și la locul de muncă fizic, indiferent de statutul său profesional, de forma sau de durata angajării.

Ne angajăm:

- să ne asigurăm că fiecare persoană are posibilitatea de a se deconecta și de a beneficia de garanții privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată în mediul digital.

Servicii publice digitale online

Fiecare persoană ar trebui să aibă acces online la toate serviciile publice cheie în întreaga Uniune. Nimănui nu trebuie să i se ceară să furnizeze date mai des decât este necesar atunci accesează și utilizează serviciile publice digitale.

Ne angajăm:

- să ne asigurăm că tuturor europenilor li se oferă o identitate digitală accesibilă, sigură și de încredere, care le conferă acces la o gamă largă de servicii online;
- să asigurăm accesul larg la informațiile guvernamentale și reutilizarea acestor informații;
- să facilităm și să sprijinim accesul neîntrerupt, sigur și interoperabil în întreaga Uniune la servicii digitale de sănătate și de îngrijire menite să răspundă nevoilor cetățenilor, inclusiv la dosarele de sănătate.

Capitolul III: Libertatea de alegere

Interacțiuni cu algoritmi și cu sistemele de inteligență artificială

Fiecare persoană ar trebui să aibă posibilitatea de a beneficia de avantajele inteligenței artificiale făcând alegeri proprii și în cunoștință de cauză în mediul digital și să fie în același timp protejată împotriva riscurilor și a eventualelor prejudicii la adresa sănătății, a siguranței și a drepturilor sale fundamentale.

Ne angajăm:

- să asigurăm transparența cu privire la utilizarea algoritmilor și a inteligenței artificiale și să ne asigurăm că oamenii dispun de toate mijloacele de acțiune necesare și sunt informați corespunzător atunci când interacționează cu aceștia;
- să ne asigurăm că sistemele algoritmice se bazează pe seturi de date adecvate pentru a evita discriminarea ilegală și pentru a permite supravegherea umană a rezultatelor care îi afectează pe oameni;
- să ne asigurăm că tehnologiile, cum ar fi algoritmi și inteligența artificială, nu sunt utilizate pentru a determina alegerile oamenilor, de exemplu în ceea ce privește sănătatea, educația, ocuparea forței de muncă și viața lor privată;
- să furnizăm garanții pentru a asigura faptul că inteligența artificială și sistemele digitale sunt sigure și sunt utilizate cu respectarea deplină a drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

Un mediu online echitabil

Fiecare persoană ar trebui să poată alege în mod efectiv serviciile online pe care să le utilizeze, pe baza unor informații obiective, transparente și fiabile.

Fiecare persoană ar trebui să aibă posibilitatea de a concura în mod echitabil și de a inova în mediul digital.

Ne angajăm:

- să asigurăm un mediu online sigur, securizat și echitabil, în care drepturile fundamentale să fie protejate, iar responsabilitățile platformelor, în special ale actorilor mari și ale gatekeeperilor, să fie clar definite.

Capitolul IV: Participarea la spațiul public digital

Fiecare persoană ar trebui să aibă acces la un mediu online de încredere, divers și multilingv. Accesul la conținuturi diverse contribuie la o dezbatere publică pluralistă și ar trebui să le permită tuturor cetățenilor să participe la democrație.

Fiecare persoană are dreptul la libertatea de exprimare în mediul online, fără teama de a fi cenzurată sau intimidată.

Fiecare persoană ar trebui să aibă posibilitatea de a ști cine deține sau controlează serviciile mass-media pe care le utilizează.

Platformele online foarte mari ar trebui să sprijine dezbaterea democratică liberă online, dat fiind rolul serviciilor lor în modelarea opiniei și a discursului public. Ele ar trebui să atenueze riscurile care decurg din funcționarea și utilizarea serviciilor lor, inclusiv în ceea ce privește campaniile de dezinformare, și să protejeze libertatea de exprimare.

Ne angajăm:

- să sprijinim dezvoltarea și utilizarea optimă a tehnologiilor digitale pentru a stimula implicarea și participarea democratică a cetățenilor;
- să garantăm în continuare respectarea drepturilor fundamentale online, îndeosebi a libertății de exprimare și de informare;
- să luăm măsuri pentru a combate toate formele de conținut ilegal, proporțional cu prejudiciul pe care îl pot cauza, cu respectarea deplină a dreptului la libertatea de exprimare și de informare și fără a stabili nicio obligație generală de monitorizare;
- să creăm un mediu online în care oamenii să fie protejați împotriva dezinformării și a altor forme de conținut dăunător.

Capitolul V: Siguranță, securitate și capacitate de acțiune

Un mediu online protejat, sigur și securizat

Fiecare persoană ar trebui să aibă acces la tehnologii, produse și servicii digitale care, prin concepție, să fie sigure, securizate și să protejeze viața privată.

Ne angajăm:

- să protejăm interesele cetățenilor, ale întreprinderilor și ale instituțiilor publice împotriva criminalității informatice, inclusiv împotriva încălcării securității datelor și a atacurilor cibernetice. Aceasta cuprinde protejarea identității digitale împotriva furtului de identitate sau a manipulării acesteia;

- să îi combatem și să îi tragem la răspundere pe cei care încearcă să submineze securitatea online și integritatea mediului online al europenilor sau care promovează violența și ura prin mijloace digitale.

Viața privată și controlul individual asupra datelor

Fiecare persoană are dreptul la protecția datelor sale cu caracter personal în mediul online. Acest drept include controlul asupra modului în care sunt utilizate aceste date și asupra celor cu care sunt partajate.

Fiecare persoană are dreptul la confidențialitatea comunicațiilor și a informațiilor de pe dispozitivele sale electronice și nimeni nu ar trebui să facă obiectul unor măsuri ilegale de supraveghere sau interceptare online.

Fiecare persoană ar trebui să fie în măsură să își stabilească moștenirea digitală și să decidă ce se întâmplă, după moartea sa, cu informațiile disponibile în spațiul public care o privesc.

Ne angajăm:

- să asigurăm posibilitatea de a transfera cu ușurință datele cu caracter personal între diferitele servicii digitale.

Protejarea și capacitatea copiilor și a tinerilor în mediul online

Copiii și tinerii ar trebui să aibă posibilitatea de a face alegeri sigure și în cunoștință de cauză și de a își exprima creativitatea în mediul online.

Experiențele copiilor, confortul lor psihic și participarea lor în mediul digital ar trebui îmbunătățite cu ajutorul unor materiale adaptate vârstei.

Copiii au dreptul de a fi protejați împotriva tuturor infracțiunilor comise prin intermediul tehnologiilor digitale sau facilitate de acestea.

Ne angajăm:

- să promovăm un mediu digital pozitiv, adaptat vârstei și sigur pentru copii și tineri;
- să le oferim oportunități tuturor copiilor să dobândească abilitățile și competențele necesare pentru a naviga în mediul digital în mod activ, în siguranță și pentru a face alegeri în cunoștință de cauză atunci când sunt în mediul online;
- să îi protejăm pe toți copiii împotriva conținutului dăunător și ilegal, împotriva exploataării, a manipulării și a abuzului online și să prevenim utilizarea spațiului digital pentru comiterea de infracțiuni sau facilitarea comiterii de infracțiuni.

Capitolul VI: Durabilitate

Pentru a se evita aducerea unor prejudicii semnificative mediului și pentru a promova o economie circulară, produsele și serviciile digitale ar trebui să fie proiectate, utilizate, eliminate și reciclate astfel încât să se reducă impactul lor negativ asupra mediului și asupra societății.

Fiecare persoană ar trebui să aibă acces la informații corecte și ușor de înțeles cu privire la impactul asupra mediului și la consumul de energie al produselor și serviciilor digitale, pentru a putea face alegeri responsabile.

Ne angajăm:

- să sprijinim dezvoltarea și utilizarea unor tehnologii digitale durabile, care să aibă un impact minim atât asupra mediului, cât și social;
- să elaborăm și să aplicăm soluții digitale care să aibă un impact pozitiv asupra mediului și a climei.